

החברותא

בס"ד ערש"ק פ' עקב י"ח אג' תשס"ד

החברותא גאטן פנימי לחברים גליון מס 232

פנינים בקריים

ברוך תהיה מכל העמים (ו יד) כשמסתכלים ורואים מה פרצופם של כל העמים האליליים מבינים אנו כמה אנו ברוכים לה', וזהו ברוך תהיה, הרי אתה ברוך ומבורך לעומת כל העמים...

לא יהיה כך עקר ועקרה ובנהמתך (ו יד) כך דייקא בסוד פנימיות מחשבתך תהיה האמונה גדולה וחזקה כל כך, כאילו אין עקר ועקרה בעולם כי אם הקב"ה כל יכול לשדד המערכות ולהתיר פה עקרות ופה אלמים (אור המאיר)

למען ענותך לנסותך (ח ב) אם אדם יחוש בטוב היוצא מהיסורים ישמח בהם, דוגמא מהחיים, אם יאמרו לאדם, הנעל וחלוץ לעשרות בני אדם בכל יום, יברח מהם וימנע מעשותם, אבל אם הוא מוכר נעלים אזי עושה כן בשמחה ובטוב לב לפי שהוא חש בריוח שבדבר כן בקבלת יסורים באהבה.

למען הודיעך כי לא על הלחם לברו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם (ח ג) והכוונה ידוע בחינתו של דוד היא הדיבור הנמשך ממדות המלכות שאין לה מגרמה כלום כי אם בקבלתה מלמעלה, וזאת עיקר תורת עבודת האדם בעת תורה ותפלה. להתבונן במעוז שכלו שהחכמה תהיה מקושרת לבחינת הקול והדבור.

כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך (ח ה) כשם שהאב המייסר בנו כואב לבו על שהוא צריך לייסרו אף הקב"ה מצטער כביכול על היסורים שישאל סובלים, כמו שאמרו חז"ל בזמן שאדם מצטער שכינה מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי.

ורם לבבך ושכחת (ח יד) בעל מעלה העוסק בתורה ובתקון המדות ראוי הוא להיותו בעל מעלה, אבל אם הוא יודע שהוא בעל מעלה אינו שוה כלום, וזהו אם ורם לבבך או ושכחת...

כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל (ח יח) יש אדם המאמין שהכל מיד ה' הוא, מ"מ סבור הוא שיש לו חלק בזה שטרח ויגע כדי שישגי את ברכת ה' וא"כ יש לו זכות לקפוץ ידי, לכן אומרת לנו תורה: זכור שלא רק החיל נתן לך הקב"ה אלא גם הכח לעשות חיל הוא מאתו יתברך, על כעין זה אמר דוד המלך ע"ה כשהתנדב למקדש ה' וכי מי אני ומי עמי כי נעצור כח להתנדב לך כזאת, כי ממך הכל ומידך נתנו לך שגם הכח מיד ה' הוא.

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה (י יב) עיקר רצונו של הקב"ה מהאדם הוא שיהיה לו יראת שמים אבל אין הקב"ה חפץ שיעמוד אדם בצערו על כל מעשיו שבעבר כמ"ש ובעבור תהיה יראתו על פניכם (שמות כ יז) כן הוא עסק השי"ת עם כל נפש ישראל בכל עת, כאשר נותן האדם אל לבו לראות האמת, ויבוש בעצמו מאד ממה שעבר עליו עד כה, אז ינחמהו ה' כאיש אשר אמו תנחמהו להראות לו שגם כל מעשיו שער עתה היה סיבה לטובה, וזה רק נרצה מהאדם שיהיה יראת ה' בלבד.

מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה (י יב) האמת שגם היראה מאתו יתברך רק הפירוש ששואל מעמך ליראה, פירוש שתרצה לכל הפחות להיות לך מדת היראה.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה (יא כו)... מה שנברא אדם בטבע אכזר ומחומם, זה אינו מנגדו לעבודת השם, כי יכול באלו המדות לעשות רצון השם, שכל החוקים והמדות המה לצרף ולהשלים החסרון, גם מי שנברא בטבע רוע המדות ומזגו חם מ"מ יושלם חסרונו ע"י התורה ולפי טבעו בחמימות יעשה מצוות לפי ערך הטבע הנטבע בו, וזהו ראה אנכי נותן לפניכם שע"י התורה יוכל הכל להתהפך, וזה אמר המדרש (ר"ד ג. ד.) אין רע וטוב יורד משמים הכל ניתן לאדם ובידו להפך ע"י התורה.

לשכנו תדרשו ובאת שמה (יב ה) פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד, ללמדנו שאע"פ שמבחינו יש לפעמים פירוד לבבות אבל האמת שמבפנים יש אחדות וכשבאים לבית המקדש באים כאיש אחד בלב אחד

(מאורות אשר)

שיחת הראש זצ"ל לז"ל ש"ק פ"ר ל"ק תפ"א (לאחר תפ"א ערבית). נכתב ע"י הר"ר כפ' הכהן.

כנהמות מתוך השכל

להתבונן בהכרת מציאותו האמיתי. וככל שיתבונן יותר בהכרת מציאותו יגלה יותר ויותר שמציאות האדם עלי אדמות דומה ממש למציאות בהמה הן במחשבה הן בדיבור והן בעשיה. בזה שהחשיבה של האדם נמשך למעשי בהמה, וגם ואת כח הדבור מנצל האדם כדי להשיג ביתר שאת וביתר עוז את הבהמיות שלו בתאוות גופניות ובהמשכות אחרי החומריות.

כאשר האדם מתמיד בהכרת הבהמיות שלו, דהיינו שמפעיל את הדעה והדיבור שה' חנן אותו להכיר את הבהמיות שלו, דייקא אז רואה ומבין שכל נקודות בהוויית החיים השכליים הם מציאות של רחמים כי הוא מבין שהקב"ה נופח בכל עת ובכל שעה מהחלק האלוקי ממעל אל תוך מציאות הבהמיות של האדם. נמצא שהאדם שהוא מציאות של בהמה כאשר מכיר בשכלו שהוא מציאות של בהמה מעלה בהכרתו את מציאות הווי' ברוך שהוא מציאות של רחמים.

זהו שלמות האדם שלמות הבריאה, בחינת משיח. כי השי"ת ברא את העולם על מנת שימליכו אותו, ואיך שייך לומר שהאדם ממליך את ה' הלא מלכותו בכל משלה ואין כל מציאות בלתי לה' לבדו. וממילא מלכותו יתברך שמו אינו דומה כלל למלכות בשר ודם דהלא על מלכות בשר ודם אמרו חז"ל אין מלך בלא עם (ספר כד הקמח) הרי שהמלך זקוק ל"עם" שימליכו אותו, משא"כ לגבי מלך מלכי המלכים הקב"ה כאשר העם הם בבחינת לית ליה מגרמי כלום ואיך יתכן

האדם הוא מציאות בהמה! וכן אנו אומרים בכל יום ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל, ממש מותר האדם מן הבהמה אין. "דער מענטש אין אבהמה ואס גייט אויפ צווי פיס" (האדם הוא בהמה שהולך על שתי רגלים) ואין כל הבדל בין אדם לבהמה, מה שהבהמה אוכלת תבן והאדם אוכל לחם בזה לא חל כל שנוי בין האדם לבהמה. "סאי דא אבהמה ואס גייט אויפ פיר פיס און העסט שטרוי און סאי דא אבהמה ואס גיט אויפ צווי פיס און העסט ברויט" (יש בהמה שהולכת על ארבע ואוכלת תבן ויש בהמה שהולכת על שתיים ואוכלת לחם).

מה בכל זאת ההבדל בין האדם לבהמה? ההבדל הוא באופן הכרת מציאות ה', האדם צריך להכיר את מציאות ה' מתוך הבהמיות שלו, משא"כ הבהמה אין לה תפקיד להכיר את הבהמיות שלה וממילא התפקיד להכיר את מציאות ה' לא בא מתוך הבהמיות שלה.

כתוב בתורה (בראשית ב, ז) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, פרש"י לנפש חיה: אף בהמה וחיה נקראו נפש חיה אך זו של אדם חיה שכולן שנתוסף בו דעה ודבור. עכ"ל. לאיזה מטרה נתוסף לו דעה ודבור? כדי שיוכל בכח השכל שבו להכיר מציאותו האמיתי שהוא בהמה ומותר האדם מן הבהמה אין. ורק לאחר שיכיר שהוא בהמה יוכל להכיר את מציאות ה' שהוא יתברך בורא ומנהיג והוא יתברך לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים.

על כן צריך האדם בתחילת עבודתו בקודש

המשך מעמ' קודש

דבר מה, לכן אף אם הבין שהוא בהמה גם להפרעה תחשב, וזהו מה שהפריע לי באמצע השיחה.

הרא"ש המשיך בהסבר בענין זה ואמר: ברור שדרך ההשכלה והתבוננות יכול האדם להגיע לידי הכרה בבהמיות שלו, וברור שרק ע"י ההתמדה בהכרת הבהמיות שלו ניתן להכיר מתוכו את מציאות ה' מציאות הרחמים, אך אין להחזיק בשכל כגורם מרכזי שעל ידו מגיעים להכרת הבהמיות ושעל ידו מגיעים להכרת מציאות ה' מציאות הרחמים. כי אם מחזיק כל הזמן בקרנות המזבח של השכל, הרי בזה נתגשם מציאות הרבש"ע שהוא השכל הנעלם מכל הרעיון ואיך משתמש האדם בשכל למטרה עצמית אפילו אם כוונתו להגיע להשגת המטרה של שלמות האדם שהוא שלמות הבריאה בחינת משיח. מ"מ הופך את השכל לחלק עצמי, ע"כ על האדם להרפות בשכל ולחיות בפשטות גמורה, ואז נעשה השכל המגיע אל האדם כדפנות הצנור כאשר מציאות הוי' מציאות הרחמים עוברת דרך החלל של הצנור, כל כעין זה אמר דוד המלך ע"ה ולבי חלל בקרבי דהיינו שהגיע בשכלו לדעת שהוא בהמה כמו שאמר בהמות הייתי עמך ואיך הבהמיות שלו ניכרת אצלו? כמו הדופן של הצנור כאשר לבי חלל בקרבי.

הרא"ש סיים דברו בזה"ל: אין לאמץ את שכלו על מנת להקשיב ולהבין הדברים האמורים. כי ברגע שמתאמצים הרי זה כאילו שהמציאות העצמית עושה איזה פעולה, וממילא שוב אין זה מציאות של ביטול למרות שמתאמץ להבין שהוא בהמה לכך בשעה ששומעים איזה דבור ממציאות

המלכת הבורא יתברך שמו מתוך העם? אלא שמלכות השם אינו בזה שכביכול ממליכים את ה' אלא בזה שמפעילים את הדעה והדבור שהשי"ת נפח באפיו להכיר את מציאותינו האמיתית שהיא בהמה, וממילא מכירים מתוך זה את מציאות הוי' מציאות הרחמים. וזהו בחינת משיח. וכשמגיעים לשלמות זו אז העולם והאדם השיגו את מטרתם ומגיעים לידי שלמות בבריאה של הרבש"ע.

אמר הכותב: את השיחה הנ"ל אמר הרא"ש למספר חברים מצומצם לאחר תפילת ערבית כשחזרנו מבית הכנסת אמונת ישראל. בפרק זה של השיחה פנה אל אחד החברים שהיה אתנו בשיחה ואמר לו בזה הלשון: בגללך התקשיתי מאד באמירת השיחה... האימרה היתה תמוהה בעיני החברים ובמיוחד לחבר שאליו פנה הרא"ש בהערתו. ביקשנו הבהרה והרא"ש נאות להענות לבקשה והמשיך כדלהלן:

אנו צריכים לדעת שהשכל הוא הרבש"ע כמו שכתוב ויפח באפיו נשמת חיים (שם) זאת אומרת שהקב"ה נפח באפיו של האדם חלק מהאלוקי ממעל שהוא מציאות ה' ומוזה בא הדעה והדבור שיש לאדם. והנה אם האדם מתאמץ בשכלו להקשיב ולהבין הדבורים הנאמרים אליו אזי אף אם כוונתו להבין שהוא בהמה הרי הוא כגונב דעת עליון, כי מה שקורה במצב מעין זה, האדם מפעיל את שכלו כאילו שהשכל הוא שלו, ובשכל הזה השכיל להבין שמותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל. נמצא שהאדם השכיל לדעת שהוא בהמה, בהשכלה זו גנב דעת עליון, כי השתמש בשכל שהוא חלק מאלק ממעל להבין

שהחבר שהתאמץ להקשיב ולהבין הפך את השכל כחלק מהזרימה של הצנור וזה מה שהפריע לי במהלך השיחה...

האדם צריכים להיות מופשט ולתת לשכל לעשות את שלו בלי התערבות האדם ואז הדיבור יכנס ישר מהמקור למח בלי הפרעות כי הזרימה תעבור בחלל של הצנור. ובוזה

מתוך מכתב מהרמ"ש, ניסן תשל"ט - תורגם מאנגלית

מריבות. זה יביא אותך לנתיב של אמונה, דרגה מעל הטבע. אז תוכלי כמו כן להביא בדרך לא טבעית את גאולתך האישית בתחום לו את זקוקה.

ממכתבך רואה אני שאת הולכת בדרך של טבע שהיא היאוש שלך המלווה בשברון ועצבות. היי עקשנית לערוך את הקרב הזה להיות בשמחה עמוק בלבך, שנובע מהכרת טבעך היטב. העצבות שלך והעצבנות שלך נובעים מהטבע שלך, והם מוצאים את ביטויים בכאביך הנוכחים של חישוך ילדים שאותם את חשה. דוד המלך מצא תכלית בכאבים הרבים שהיו מנת חלקו בחיים, כמו שכתב "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיד" (תהילים קי"ט, ע"א)...

בס"ד

... בטבע, מובנת דאגתך העמוקה הניכרת בברור ממכתבך, בגלל היותך חשוכת ילדים כיכ הרבה שנים אחרי נישואיך. השם אינו מביא כאב לברואיו ללא תכלית. כאבך גם הוא מכוון להביא לאמונה כזו, לא דק ע"י ציטוט המילים "אני מאמין", אלא גם ע"י המאמץ של שמחה בכזה מצב קשה, שמחה הנובעת מהניצחון שיכול להיות שלך, כאשר תתעקשי לערוך קרב עם המחשבות השחורות הרבות שאיתם השטן מחפש בקביעות לשבור אותך.

נדרש ממך מאמץ זה - לא להתעכב על מצבך של חישוך ילדים, לא במילים ולא במחשבה, אלא לחיות בהרמוניה ללא שום

שהשמחה במעונם

הר"ר ישראל מורגנשטרן ומשפ' להולדת הבן
הר"ר משולם מורגנשטרן ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר ישראל ביטון ומשפ' להולדת הבן
הר"ר יהודה אליהו הופמן ומשפ' להולדת הבת
הר"ר משה הופמן ומשפ' להולדת הנכדה

חיל ע"י
משרכת החברותא
רח' שני 3
02 - 5829688 ☎
02 - 5325477 פקס:
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

כוס תנחומים

להר"ר יהודה פרוש ומשפ' הי"ו

על פטירת חמיו הרמ"ח ר' צבי פרקוביץ ז"ל ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

